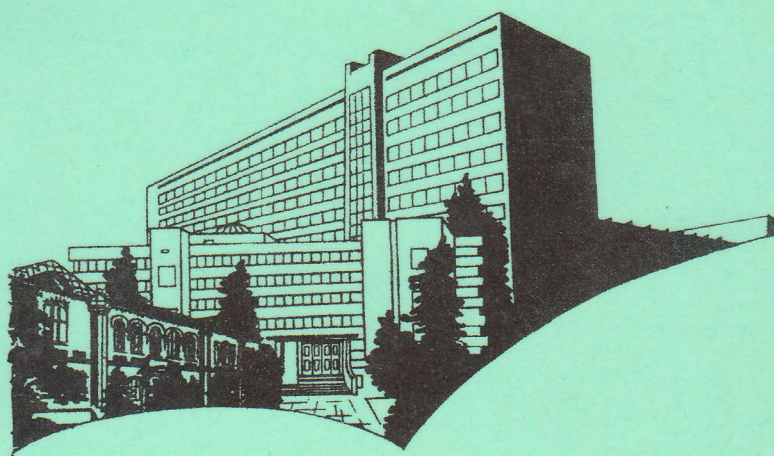

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний педагогічний університет

Випуск XVII

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Педагогічні науки

**Херсон
2001**

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний педагогічний університет

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 17

Педагогічні науки

Херсон – 2001

ББК 81Я5

Збірник наукових праць. Педагогічні науки. / Випуск 17. –
Херсон: Олді-плюс, 2001. – 368 с.

ISBN 966-7914-07-0

Зареєстрований у ВАК України. Постанова президії ВАК
України від 8 червня 1999 № 1-05/7 (бюлетень №4, 1999 г.)

Редакційна колегія:

Барбіна Є.С.

- відповідальний редактор, професор кафедри педагогіки і психології ХДПУ, доктор педагогічних наук.

Федяєва В.Л.

- заступник відповідального редактора, зав. кафедри педагогіки і психології ХДПУ, доцент, кандидат педагогічних наук.

Кузьменко В.В.

- доцент кафедри педагогіки і психології, кандидат педагогічних наук, відповідальний секретар.

Андріївський Б.М.

- професор кафедри педагогіки початкової освіти ХДПУ, доктор педагогічних наук.

Бутенко В.Г.

- професор кафедри педагогіки і психології ХДПУ, член-кореспондент АПН України, доктор педагогічних наук.

Голобородько Є.П.

- зав. кафедри лінгводидактики ХДПУ, професор, член-кореспондент АПН України, доктор педагогічних наук.

Гедвілло О.І.

- зав. кафедри трудового навчання та основ виробництва ХДПУ, професор, кандидат педагогічних наук.

Пентиліук М.І.

- зав. кафедри українського мовознавства ХДПУ, професор, доктор педагогічних наук.

Петухова Л.Є.

- декан факультету початкового навчання ХДПУ, доцент, кандидат педагогічних наук.

Упорядник Великий В.М.

Затверджено вченою радою Херсонського державного педагогічного
університету.

ББК 81Я5

ISBN 966-7914-07-0

© ХДПУ, 2001

© "Олді-плюс", 2001

ПРИВІТАННЯ УЧ

8

Херсонський

Україна твердо
свідомості неухильн

незалежної

функціонування і пр

правової та соціал

Тому важливи

небайдужих грома

трансформації наш

Сподіваюсь, що

конференція "Розв

Україні: проблеми

щаблем у ви

суспільства в Укра

Бажан

Ректор

професор, заслуж

народної освіти У

академік Академії

Профессионализм и желание специалистов оказать помощь пациенту в социальной сфере, в его правовом обращении усиливают мотивацию последнего на выздоровление.

Стадия активации. При наличии мотивации у адаптированного пациента этот этап ориентирует личность на положительный результат, дает возможность смоделировать возможное будущее. На стадии активации программа реабилитации пациентов должна рассматриваться индивидуально для каждого пациента в зависимости от его состояния, пола, возраста, состояния нервно-психической сферы, профессии, образования, стадии развития индивидуального консультирования социального работника обучает пациента с помощью методов активации. Это позволяет проводить соответствующих тренингов - создать среди пациентов группы социальной поддержки. Эффективность работы таких групп достаточно высока.

Активирующими факторами, способными вызвать у пациента положительные эмоции по формированию социально-активной позиции, являются движение, ритм, звук, цвет, хорошая еда, запах, информация, новизна, эротический объект. Факторы активации могут проявляться самостоятельно или в сочетании с другими, создавая определенные комбинации. Музыка, танцы, праздники и торжества, игры, гимнастика и труд как раз и представляют собой комбинации активирующих факторов. Для того, чтобы определить эффективность воздействия активирующего фактора на человека следует учитывать составные части активации.

Активация состоит из стимуляции, манипуляции и мотивационного управления. Стимуляция заключается в предоставлении внешнего фактора с целью пробуждения, усиления и ускорения мыслительных, эмоциональных и поведенческих реакций. Внешним фактором как раз и выступает активирующий фактор. Второй составной частью активации является манипуляция. Манипуляция представляет скрытое побуждение человека к переживанию определенных состояний, принятию решений и выполнению действий, необходимых для достижения собственных целей. Мотивационное управление, третья часть активации, составляет собой систему действий по активизации мотивов другого человека. Поэтому наиболее эффективными в реабилитационном процессе являются групповые занятия.

Методы активации (музыка, танцы, праздники, лечебная гимнастика, игры, труд) способны вскрыть дополнительные возможности личности и обеспечить ей позитивную роль в социальной реабилитации пациентов следует широко и постоянно

пользовать методы активации - методы возвращения человека к активной жизнедеятельности.

Анализ реабилитационных технологий, применяемых в процессе восстановления пациентов на постгоспитальном уровне, показал общность целей для социальной работы и реабилитации, что дает полное право использовать в клинической практике и уходе за пациентами методологические приемы, применяемые в социальной работе.

ЛИТЕРАТУРА

1. Мисяк С.А. Практическое пособие по медицинской, социальной и трудовой реабилитации онкологических больных и инвалидов. - Херсон, 1998.
2. Сидоренко Е.В. Мотивационный тренинг. - Спб.: Речь, 2000.
3. Никитин В.Н. Психология телесного сознания. - М.: Алетея, 1998.

УДК 371.4

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЧИННИКИ НЕВСТИГАННЯ УЧНІВ

В. Таточенко,
Херсонський державний
педагогічний університет

Освіта кожного народу була, є і завжди буде суттєвим показником рівня розвитку суспільства. Це дзеркало соціально-економічного та культурно-історичного стану країни. Це своєрідне мірило цивілізованості будь-якої людської спільноти, істотний показник її прогресивного поступу. Проголошення самостійності Української держави та її розбудова вимагають і нових парадигм освіти. Насамперед, слід переглянути і сформулювати по-новому, з урахуванням змін політичних і соціально-економічних орієнтирів суспільства, загальні принципи діяльності української школи, її мету і завдання, методи їх досягнення.

У сучасних умовах виникає гостра потреба й об'єктивні можливості для вирішення завдань оптимізації навчально-виховного процесу. В реалізації цих великих і відповідальних завдань важлива роль належить вчителів математики.

Загальна методологія оптимізації процесу навчання, розроблена Ю.К. Бабанським, може бути застосована не тільки до цього процесу в цілому, але й до вирішення окремих навчально-виховних завдань.

Проблема невстигання школярів і способи подолання її попередження його здавна хвилює вчителів. З цієї проблеми досить значна кількість літератури як в нашій країні, так і за кордоном, накопичений цінний практичний досвід, зроблено ряд загальних висновків, які немає потреби доводити. Зокрема установлено, що невстигання учнів закономерно пов'язане з індивідуально-типологічними особливостями і тими умовами, в яких відбувається розвиток їх навчально-пізнавальної діяльності. У зв'язку з цим необхідно спочатку вивчити причини цього явища, що в свою чергу передбачає обґрунтування певної програми аналізу цієї причин, а також методів їх навчання. Обґрунтовуючи програму вивчення причин невстигання школярів, ми дотримуємося думки, що в ролі цих причин можуть бути недоліки в розвитку певних компонентів навчально-пізнавальної діяльності учнів або дефекти у взаємозв'язках між окремими компонентами і структурою цієї діяльності в цілому. В навчально-пізнавальній діяльності слід розрізняти внутрішні процеси, які протікають у свідомості учнів (увага, активність розумової діяльності, пам'ять, самоконтроль тощо) і зовнішні (методи, організації форми та засоби навчання). Опираючись на закономірності цих процесів, вчитель може шляхом видозміни зовнішніх умов координувати внутрішні процеси. Тим самим учитель може вибирати методи навчання, які найбільш підходять до умов своєї роботи, передбачити, прогнозувати можливі наслідки їх застосування, знаходити вихід з багаточисельних ускладнень, що зустрічаються на практиці, а потім практично перевіряти свої висновки.

Говорячи про причини невстигання, не слід ототожнювати їх з умовами, в яких воно виникає. Умови, в яких виникає невстигання, посилюють або послаблюють дію причин невстигання, висуваючи одну з них як основну. Щоб врахувати цей досить складний взаємозв'язок умов і причин невстигання, необхідно більш досконало вивчати причини невстигання, викликані як внутрішніми, так і зовнішніми сторонами навчально-пізнавальної діяльності школярів. Аналізуючи причини невстигання, не слід забувати і про їх диференціацію. Під впливом різних обставин, які можуть змінюватися з калейдоскопічною швидкістю, структура причин мови деформуватися. Вивчаючи причини невстигання, необхідно користуватися досягненнями педагогіки, психології, фізіології, соціології тощо, тобто це вивчення повинно бути комплексним.

Перш ніж аналізувати причини невстигання учнів, необхідно для сучасної загальноосвітньої школи, необхідно зробити огляд цих причин за даними досліджень, що вже опубліковані. Це дозволить виділити ті причини, які більшість авторів вважають найбільш суттєвими, а також знайти умови, що змінюють співвідношення між різними групами причин невстигання. Цікаво

було б знайти послаблення або посилення впливу деяких з причин під дією перетворень в економічній, політичній, соціальній сферах України.

У літературі про подолання невстигання домінують описи різнопланових явищ, несистематизовані перерахування зовсім різних причин. Проте є окремі спроби так чи інакше згрупувати причини невстигання. Один з цих підходів полягає в аналізі умов, що породжують невстигання. Так, М.А.Данилов пов'язує невстигання з руховими силами процесу навчання – їх суперечностями. Згідно з цією позицією, в тих випадках, коли суперечлива єдність можливостей учнів і того, що від них вимагається, порушується, виникає невстигання. Схожі думки висловлює В.Оконь, який визначає невстигання як порушення взаємодії між учнями, вчителями і зовнішніми умовами.

Такі педагоги-новатори, як В.Ф.Шаталов, С.Н.Лисенкова, Ш.О.Амонашвілі вбачають причини невстигання навчання школярів у недостатньо розвиненій увазі, слабкій пам'яті, різних медичних факторах, таких, як фізичний стан, нервові хвороби.

Інші педагоги (П.П.Блонський, М.М.Безруких, С.П.Єфимова та ін.) вважають, що у виникненні невстигання винні не методи навчання та виховання, а вчитель, для якого важливі ті програми, міст яких не бере до уваги ні природи самої дитини ні її можливостей та особливостей, що і призводить до невстигання.

Психолого-педагогічному аналізу причин відставання дітей у навчанні та умов успішного засвоєння ними навчальної програми присвячено дослідження З.І. Калмикової. Автор розкриває співвідношення між успішністю та розумовим розвитком дітей, дає характеристику основним типам невстигаючих учнів, визначає шляхи профілактичної та корекційної роботи з ними.

Підхід до вивчення невстигання шляхом аналізу породжуваних ним умов представлений у багаточисленних публікаціях, присвячених причинам невстигання.

В основу типології невстигаючих школярів багато авторів кладуть вивчені ними причини невстигання. Так чинить, наприклад, І.С.Славина. Типи невстигаючих виділяються нею за домінуючою причиною. Одну групу невстигаючих складають учні, в яких відсутні цільові мотиви навчання, другу – діти зі слабкими здібностями до навчання, третю – неправильно сформованими навичками навчальної праці та не здатних працювати. Такий же метод використовують А.А.Бездарний, Ю.К.Бабанський та деякі інші автори.

Є спроби побудувати типологію на інших основах, зокрема, на характері навчальної роботи учнів та структурі їх особистості. Такий підхід можна виявити у П.П.Блонського. Психологічну типологію невстигання дає М.І.Мурачковський: за основу в даному випадку

взятий характер взаємовідношень найбільш суттєвих сторін особистості школярів. Цінність цієї роботи визначається тим, що в ході дослідження авторами були виявлені спільні риси для всіх груп невстигаючих школярів. Вони узагальнені поняттям "слабка самоорганізація", яка проявляється у невмінні учня керувати власними психологічними процесами (увагою, пам'яттю). Відсутністю сформованих раціональних способів розумової роботи, небажанням мислити при розв'язуванні навчальних завдань. Спеціальний аналіз за допомогою апробованих психологічних методик виявив, що низькі показники розвитку мислення, сприйняття, уваги, пам'яті не є результатом патологічних змін, а пояснюються тільки відсутністю у школярів необхідних вмінь і звичок правильно працювати.

У літературі характеризуються, наприклад, такі причини невстигання як перевантаження учнів домашніми завданнями та їх невміння працювати самостійно, слабка ефективність уроків та незадовільна постановка обліку і контролю знань. Причинами невстигання, називають і деякі постійно діючі обставини (побутові умови, негативний вплив батьків), та окремі вчинки, акти поведінки учнів, які можуть викликатися цими обставинами (наприклад, пропуски уроків, невиконання домашніх завдань). У літературі відмічені ті спільні риси у навчанні математиці і мовам, які призводять до великої кількості невстигаючих школярів з цих предметів: труднощі оволодіння складними вмінями та навичками наявність таких внутрішньо предметних зв'язків, які вимагають систематичного засвоєння всього матеріалу.

У психологічних роботах об'єкти вивчення виступають також самоцінкою учнів, стосунки у колективі, ставлення до вчителя і до школи. А.Маркова, С.А.Рубінштейн, Т.С.Ступінас та інші автори запропонували ряд діагностичних методів для вивчення індивідуально-психологічних особливостей учнів. Ю.К.Бабанський, В.С.Цетлін, А.М.Гельмонт, С.В.Петриченко та інші дослідники розробили ряд систем і педагогічних заходів з подолання та запобігання невстигання.

Більшість авторів визначають пам'ять як запам'ятовування збереження і наступне відтворення індивідом його досвіду. Ми розрізняються процеси запам'ятовування, збереження, відтворення та забування.

Формування пам'яті досліджувалося у взаємодії з іншими психічними процесами: сприйняттям, увагою, мисленням тощо. Дослідження пам'яті і мислення, проведені П.П.Блонським і І.Ф.Бартлеттом, допомогли співставити процеси запам'ятовування і процеси розуміння.

Л.С.Виготський подає таку трактовку пам'яті: пам'ять означає використання та участь попереднього досвіду в дійсній поведінці.

цієї точки зору пам'ять і в момент закріплення реакції, і в момент відтворення є діяльністю в прямому смислі цього слова.

Після Л.С.Виготського подібна думка була висловлена П'єром Жане. Пам'ять, на думку Жане, - це діяльність, винайдена людьми в їх розвитку, діяльність, абсолютно відмінна від банального автоматичного повторення, що складає сутність звичок, нахилів.

Л.М.Беккер розглядав пам'ять як універсальний інтеграл психіки на основі її особливої ролі в організації всіх психічних процесів. У структурно-функціональній моделі пам'яті всі її функціональні складові рівні: сенсорний, короткочасний і довготочасний - представлені у взаємозв'язку як єдина система в структурі діяльності.

А.А.Смирнов для опису індивідуальних особливостей пам'яті вводить термін мнемонічних здібностей. Аналізуючи мнемонічну спрямованість і її роль при довільному запам'ятовуванні, він формулює наступне положення: однією з основ спрямованості на ту чи іншу якість запам'ятовування є індивідуально-психологічні якості особистості того, хто запам'ятовує. У першу чергу тут треба виділити індивідуальні особливості людини, її мнемонічні здібності, що виражені у швидкості, точності і стійкості запам'ятовування. Мнемонічні здібності розглядаються в цьому випадку як важливі індивідуальні особливості людини, як якість особистості.

Вивченням формування пам'яті займався й американський психолог Р.Аткінсон. Він один з перших зрозумів, що дослідження короткочасної пам'яті становить інтерес саме по собі, тому що стає міцним знаряддям виявлення стійких структурних компонентів довготочасної пам'яті і пам'яті в цілому. Пам'ять, за Аткінсоном, динамічна, розвиваюча, багатостержнева система, "відкрита" за своїм характером і неповністю пов'язана за структурою і властивостям самої мнемонічної системи.

У недовільній пам'яті фіксується переважно сенс подій, і вона може бути байдужа до форми. Інформація, що стримується недовільно, зберігається як в короткочасній пам'яті, так і в пам'яті знань і подій.

Від об'єднання різноманітних наукових течій безперечно вирає дослідження проблеми пам'яті і, зокрема, проблема пам'яті у навчанні. У пам'яті є два компоненти: короткочасний і довготочасний. У переносі інформації із короткочасного зберігання в довготочасне, як вважає Р.Аткінсон, суттєву роль виконують процеси керування пам'яттю, наприклад, повторення.

У вигляді окремої форми психічної діяльності пам'ять представляє собою процес, який необхідно як формувати, так і розвивати.

У своїх роботах П.П.Блонський розглядає проблему засвоєння знань учнів на основі діалектичного принципу взаємодії танар психологічних процесів, як сприймання, пам'ять, мислення і мова, на основі трактовки процесу навчання як складного процесу діяльності. П.П.Блонський заперечував думку про те, що сприйняття і пам'ять – різні поняття. Він вважав неправильним пояснення поганої успішності учня його поганою пам'яттю.

З віком пам'ять при засвоєнні використовується все менше, якщо молодший учень нерідко запам'ятовує напам'ять те, що йому сподобалося, то дорослі, вказує П.П.Блонський, несхильні до заучування напам'ять, в цьому випадку він має на увазі механічну, а не логічну пам'ять, яка з віком поступається місцем пам'яті працюючої під контролем мислення, тобто логічної пам'яті.

У підлітковому віці погіршення пам'яті не впливає, на думку П.П.Блонського, на засвоєння навчального матеріалу, оскільки у цьому віці інтенсивно розвивається мислення, котре починає грати у засвоєнні все більшу і більшу роль.

П.П.Блонський вказав на тісний взаємозв'язок шкільної успішності з розумовим розвитком, але не з пам'яттю. Він зазначив, що невістагаючі нерідко дуже інтенсивно використовують пам'ять у ході засвоєння: саме серед більш слабких учнів зустрічається значний відсоток так званих зубрил. Коли слухаєш подібного учня, що майже напам'ять відповідає матеріал з підручника, то скоріше дивиєшся сам його пам'яті, ніж наклаки, його слабкості, і якщо він не встигає у засвоєнні, за звичаєм лише тому, що тільки за допомогою пам'яті, без інтенсивної участі мислення засвоїти потрібну кількість матеріалу неможливо.

Разом з тим П.П.Блонський підкреслив, що засвоєння знань тісно пов'язане з розвитком вербальної пам'яті і логічної пам'яті, яку він розглядає як вербальну пам'ять, що працює під контролем мислення. Процес розуміння є ніби первісним ступенем засвоєння і залежить від досконалості пам'яті, в завдання якої входить актуалізація існуючих знань, що служить опорою сприйняття. Загальновідомим стало положення вченого про те, що пуста голова не розмірковує: чим більше досвіду та знань має ця голова, тим більше здатна розмірковувати. Тому твердження П.П.Блонського про те, що шкільна успішність тісно корелює з розумовим розвитком, з пам'яттю, як з такою, вона пов'язана малопомітно, є не зовсім точним. Імовірно, тут Блонський прагне підкреслити воляне зростання в процесі розвитку ролі мислення у засвоєнні знань.

Більшість сучасних дослідників у загальну здібність до засвоєння знань також включають пам'ять. Так, Е.А.Голубови розглядає пам'ять як компонент загальних здібностей, а Б.М.Теллер

як компонент спеціальних здібностей. У роботах радянських психологів (З.І.Калмикової, Т.В.Єгорової, В.І.Зикової, С.А.Ізюмової та ін.) доводиться існування залежності між навчанням і індивідуальними особливостями пам'яті, яке виражається в тому, що у школі з більш високим рівнем навчання спостерігається в учнів більш розвинена пам'ять.

Цей далеко неповний перелік досліджень показує складність і багатогранність проблеми. На сьогодні склався цілий ряд різноманітних напрямків, концепцій, теорій причин невістагання у школі, а також можливі шляхи його попередження і подолання, які мають суттєве практичне значення.

Ближче всіх до вирішення проблеми з опису системи причинно-наслідкових зв'язків невістагання, що відповідає теоретичним вимогам, підійшов Ю.К.Бабанський. Він вивчав навчальні можливості школярів, об'єднуючи в цьому понятті два основні фактори встигання. Навчальні можливості, в його розумінні, складають деякий потенціал особистості в навчальній діяльності і представляють синтез особливостей самої особистості та її взаємодії з зовнішніми впливами.

У цьому підході важливим, на наш погляд, перш за все є спроба означення поняття "причина невістагання". Ю.К.Бабанський її розглядає як негативну характеристику навчальних можливостей. З нашої точки зору, причини невістагання Ю.К.Бабанський правомірно розділяє на причини внутрішнього й зовнішнього плану. Дуже важливим у цій схемі є те, що Ю.К.Бабанський показав зв'язки між групами причин невістагання. Він розрізняє явища першого і другого порядку, які співвідносяться як причини і наслідки. Зв'язки причин розглядаються в динаміці. Проте не підкреслюється, що умови внутрішнього й зовнішнього плану не однорідні – вони представлені певними групами явищ. Слід пам'ятати, які б схеми не будувалися, вони значно спрощують складні зв'язки невістагання і слабо відображають вимоги змісту освіти, оскільки особливості процесу навчання залежать в значній мірі від змісту, які в ньому реалізуються.

Реформування освіти, що розпочалося на Україні, передбачає створення найбільш сприятливих умов для вивчення загальноосвітніх предметів. Проте переведення учнів з класу в клас з негативними оцінками не може не насторожувати. Створюється струнка на перший погляд система обліку індивідуально-типологічних можливостей учнів, забезпечується повна успішність, але фактично жодна з проблем, на наш погляд, не буде вирішеною. При такому підході методична система роботи вчителя дезактивується, і вчителі не шукатимуть методів, організаційних форм, засобів, які забезпечуватимуть індивідуальний підхід до розвитку можливостей і здібностей учнів. На жаль, проблема

невстигання не знайшла широкого обговорення в середовищі вчителів. Низький рівень психологічної підготовки випускників педвузів є також одним з факторів невстигання.

На нашу думку, введення освітнього стандарту може призупинити дію зазначених вище факторів.

Наші дослідження свідчать, що необхідно забезпечити диференційований підхід у роботі з невстигаючими учнями і початкових класах, де домінує комплекс індивідуально-соматичних причин невстигання, необхідно акцентувати увагу на здоров'ї учнів і застосуванні освітніх технологій, побудованих на розвиваючому навчанні.

У середній школі слід приділяти особливу увагу розвитку мотивації навчально-пізнавальної діяльності, формуванню вольових якостей, організації навчально-виховного процесу.

В старшій школі зусилля вчителів варто зосередити на цілеспрямованому формуванні у школярів способів навчально-пізнавальної діяльності, подоланні проталін в знаннях, формуванні у школярів готовності актуалізувати знання, вміння, навички. Майбутніх вчителів слід озброїти прийомами діагностики причин невстигання.

Повсякденне навчання учнів, постійна підтримка стимулювання їх зусиль - важлива умова попередження невстигання. Необхідність індивідуального підходу підкреслюється багатьма авторами. Об'єктами вивчення виступають навички навчальної праці школярів, рівень розвитку їх мислення і пам'яті, об'єм знань, стан здоров'я, побутові умови, вплив мікросередовища.

Створення умов для максимального розвитку кожного підростаючого члена нашого суспільства, зокрема і тих, хто в тому чи іншому плані відстає від своїх однолітків, - одне з найактуальніших та дуже нелегких завдань, при вирішенні яких тісно переплітаються соціологічний, соціально-гігієнічний, психологічний, педагогічний та інші аспекти аналізу.

Не тільки вирішення практичних і організаційних завдань може забезпечити подолання невстигання. Необхідні нові теоретичні знання про сутність самого явища, про ознаки і форми його у сучасній школі. Включення значення мають комплексні дослідження даної проблеми.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ СИСТЕМИ ЦЕНТРІВ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ДЛЯ МОЛОДІ, ЩОДО ПРОБЛЕМИ ВІЛ ТА СНІДУ

А. Гавлоєська,
Херсонський державний
педагогічний університет

Україна на даний момент переживає важкий час підйому та становлення, коли виникає багато проблем в суспільстві. Серед цього різноманіття головне місце займають негативні явища в суспільстві, особливо серед молоді. Це - наркоманія, алкоголізм, тютюнопаління, проблема ранніх абортів та поширення хвороб, що передаються статевим шляхом. Велике занепокоєння викликає епідемія ВІЛ/СНІДУ.

Вірус СНІДУ найбільш агресивний там, де приріст населення дуже великий. Враховуючи, що вірус розповсюджується в головним чином статевим шляхом, можна сказати також, що СНІД оголосив "сексуальну війну" людству. А перенаселення оголошує людству "війну демографічну". Чим і коли людство відповість на їх виклик - невідомо. Перемога будь-якого з цих супротивників стане згубною для людства. Відомо ясно його природа. Були версії, що вірус передався людині від мави, що він був відомий ще 200 років тому, що міг бути якоюсь "реакцією біосфери" і, навіть, що був спеціально створений людиною.

За найбільш песимістичними прогнозами в 2004 році у світі буде понад 100 мільйонів хворих на СНІД. Мало того, що наука сьогодні безсила перед цією чумою. Вірус СНІДа, за деякими даними, піддається мутації, і кількість способів його розповсюдження збільшується. Наприклад, є побоювання, що вірус в майбутньому буде передаватися повітряним шляхом, як грип.

Ці негативні явища буквально захлинули наше суспільство. Держава негайно повинна реагувати і приймати діючі рішення для виправлення такого стану. Значну частину цієї відповідальної роботи взяли на себе ССМ.

З проблемою поширення наркоманії тісно пов'язане поширення епідемії ВІЛ/СНІДУ, оскільки серед ВІЛ-інфікованих відсоток ін'єкційних споживачів наркотиків складає близько 80%. Починаючи з 1995 року, відбулося швидке поширення ВІЛ - інфікованих. Протягом 1995-98 рр. число, ВІЛ-інфікованих зросло в 16,3 рази, а серед дітей - в 33 рази. За даними на 01.09.99 рк, в Україні нараховувалося 28457 зареєстрованих випадків ВІЛ, зокрема 1103 серед дітей віком до 14 років. Близько 50% цих дітей народилося від ВІЛ-інфікованих матерів.

захисту населення — ключове завдання органів місцевого самоврядування на сучасному етапі	140	І. Степанова. Деякі економічні проблеми розвитку підприємництва як одного з найважливіших напрямків у вирішенні соціальних питань	248
Д. Ніксон, Л. Ніксон. Досвід соціальної роботи і сімейні проблеми у Північному Нью-Йорк	147	В. Бабяр. Зміст і шляхи підготовки спеціалістів до маркетингової діяльності	252
Ю. Яковлєв. Особливості припинення діяльності командитного товариства	150	Н. Тютенко. Рациональне професійне самовизначення особистості як важливий напрям соціальної політики	260
О. Сотула. Проблеми використання міжнародного досвіду із забезпечення безпеки особам, які сприяють розслідуванню політичних вбивств на замовлення	154	С. Євтухова. Шляхи удосконалення кадрового складу управління	266
А. Казанчан. Перспективи подальшого розвитку комунальної власності в Україні	159	ГЕНЕЗИС ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ І ПРАВОВОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ	273
В. Михайлова. До питання про узгодження інтересів підприємців і найманих робітників	167	М. Красовицький. Проблеми вузівського курсу порівняльної педагогіки	278
Г. Попович. Гуманітарні проблеми соціальної роботи під час другої світової війни	173	В. Кулініченко, С. Вєковшина. Життя та смерть в сучасному суспільстві: правові, політичні та етичні проблеми	286
Л. Русалкіна. Про стан соціальної роботи з сільською молоддю Херсонщини	177	К. Панпушина. Біблейський шлюб та його вплив на сучасне трактування шлюбного союзу в системі сімейного права	290
С. Копилова. Вирішення соціально-економічних проблем в діяльності громадських молодіжних організацій	189	О. Драгневич. Розвиток та становище молодіжного руху в Україні	295
М. Великий. Правове забезпечення праці неповнолітніх	193	О. Павлик. Актуальні проблеми розвитку писемного мовлення молодших школярів на уроках української мови в школах з російською мовою навчання	299
Т. Вайда, М. Мартинок. Профілактика девіантної поведінки молоді у системі її ставлення до навколишнього природного середовища	199	Н. Чабан. Формування морально-вольових якостей підлітків у процесі роботи хореографічного гуртка	304
КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИХ ПРОГРАМ В УКРАЇНІ	207	Т. Дзячкова. Соціально-педагогічне функції сім'ї	309
В. Годований. Проблеми кадрового забезпечення діяльності органів юстиції та судів Херсонської області	211	В. Великий. Можливості дитини реалізовувати власні права	317
С. Бєляєва. Підготовка фахівців-правознавців у Херсонському державному педагогічному університеті	215	С. Мисяк. Реабілітаційні технології і соціальна робота	323
С. Білорусов. Пріоритетні напрями підготовки кадрів з питань державного управління регіону	219	В. Таточенко. Соціально-педагогічні чинники невстигання учнів	331
Р. Татаринцева, А. Мацук, Г. Татаринцева, В. Ильин, О. Ключев, Е. Мацук, О. Осадча. О правовых и организационных аспектах подготовки социологов и психологов в системе дополнительного профессионального образования в высших учебных заведениях Российской Федерации	224	А. Гавловська. Особливості профілактичної роботи системи центрів соціальних служб для молоді, щодо проблеми ВІЛ та СНІДу	337
С. Біла. Фахова підготовка державних службовців як чинник активізації структурної трансформації економіки України	230	О. Верещака. Формування життєвих планів випускників ліцеїв	343
В. Гуріч. Проблема підготовки спеціалістів з прав дитини в соціальній педагогіці	236	Е. Голобородько. Реалії і тенденції в языковій ситуації України	346
О. Пічкарь. До питання про підготовку фахівців із соціальної роботи	241	І. Цоброва. Формирование коммуникативной компетенции в русском и английском языках как способ социализации подростков	352
Т. Вайда, Р. Ковальська. Розвиток професійно-значимих якостей соціальних педагогів у процесі навчання	241	Р. Мельникова. Лингводидактические особенности обучения имени прилагательного как средство речевого развития школьников	362
		Інформація про авторів	367

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

(Соціально-правовий факультет)

Випуск 17

Сдано до набору 4.12.2000 р. Підписано до друку 15.02.2001 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Друк різнографія.
Гарнітура Arial. Умовн. друк. арк. 21.4. Обл.друк. 21.6.
Наклад 60. Зам. № 42

Видавництво "Олді-плюс", віддруковано "Олді-плюс"
м.Херсон, вул.Комсомольська, 2, оф.108, тел.(0552) 42-08-19
e-mail: oldi@ukrincom.net